

4.7.2. Výtvarná výchova

Charakteristika výtvarné výchovy

Výtvarná výchova má na 1. stupni časovou dotaci 7 hodin (1. -3. ročník 1 hodina týdně, 4. -5. ročník 2 hodiny týdně – realizace výuky je formou dvouhodinových bloků). Na 2.stupni se Vv učí v 6.-7. ročníku 2h týdně, v 8.-9. ročníku vždy 1h týdně.

Velkým kladem je, že žáci se v rámci hodin výtvarné výchovy podílejí na výzdobě školy.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, jejichž principy provázejí člověka od počátku civilizace. Jsou jedinečným a nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání existence, prostředkem jejího členění v lidské mysli, a tedy i jejího utváření. Ve výtvarné výchově je pojímán kontakt člověka s realitou jako vzájemný vztah, interakce, v níž se přetvářejí obě strany, které do ní vstupují.

Dynamické pojetí vizuálně obrazných vyjádření, jako porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti interakce, je z principu pojetím tvořivým, předpokládajícím experimentální fázi vzniku vizuálně obrazných vyjádření a jejich ověřování poznáváním a komunikací. Z těchto pozic výtvarná výchova pojímá umělecký proces v celistvosti umělecké tvorby a interpretace.

V etapě základního vzdělávání je učivo výtvarné výchovy členěno do třech obsahových domén a je realizováno prostřednictvím tvůrčích činností, v nichž se propojuje vlastní tvorba žáků s vnímáním a interpretací. V širokém spektru tvůrčích činností má žák získat podněty k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a má poznat možnosti a způsoby, jak vizuálně obrazná vyjádření nabídnout ostatním.

Očekávané výstupy – 1. stupeň

1. období

žák

- 1V1 rozlišuje a pojmenovává vizuálně obrazné elementy ve vizuálně obrazných vyjádřeních postihujících jeho zážitky, představy a zkušenosti; specifickou vizuálně obrazných elementů zjišťuje jejich vzájemným porovnáváním
- 1V2 kombinuje vizuálně obrazné elementy k dosažení vizuálně obrazných vyjádření v plošných, objemových i prostorových vztazích, uplatňuje je k projevení vlastních životních zkušeností
- 1V3 rozlišuje rozdíly při vnímání události jednotlivými smysly, své zkušenosti verbalizuje a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření užívá různorodé vizuálně obrazné prostředky
- 1V4 zkoumá i vizuálně obrazná vyjádření, jejichž interpretace je odlišná od jeho vlastní zkušenosti
- 1V5 nalézá na základě vlastních zkušeností komunikační obsah ve vizuálně obrazných vyjádřeních, která vybral, upravil, či samostatně vytvořil

2. období

žák

- 2V1 pojmenovává vizuálně obrazné elementy při vlastní tvorbě a interpretaci, porovnává jejich kvality na základě vztahů, umí ocenit jejich začlenění v celku vizuálně obrazného vyjádření
- 2V2 samostatně kombinuje vizuálně obrazné elementy ve vztahu k celku vizuálně obrazného vyjádření (v plošném vyjádření umí užít jak linií, tak barevných ploch; v objemovém vyjádření je umí vytvořit jak modelováním, tak sochařským postupem; v prostorovém vyjádření je umí uspořádat jak ve vztahu k vlastnímu tělu, tak jako nezávislý model)
- 2V3 kombinace vizuálně obrazných elementů uplatňuje nejen k projevení vlastních životních zkušeností, ale přistupuje k nim z hlediska komunikačního účinku ve vizuálně obrazném vyjádření
- 2V4 při vnímání události rozpozná účinek i dalších smyslů ve vztahu ke zrakovému vnímání, pro jejich zapojení nalézá a uplatňuje plošné, objemové i prostorové vizuálně obrazné prostředky
- 2V5 rozpoznává možnosti statických a dynamických vizuálně obrazných vyjádření (prostorových, objemových, plošných, lineárních) a uplatňuje je k reflexi svého přístupu k realitě

- 2V6 uplatňuje osobitost svého vnímání jako zdroj svého aktivního přístupu k realitě a k jejímu vizuálně obraznému vyjádření, svobodně volí a kombinuje vizuálně obrazné prostředky tak, aby mohl vyjádřit pocity a prožitky i dosud neznámé či nejasné
- 2V7 při tvorbě a interpretaci vizuálních obrazových vyjádření uplatňuje v konkrétních případech i postupy současného výtvarného umění
- 2V8 ověřuje komunikační účinky vizuálně obrazných vyjádření vybraných, upravených či samostatně vytvořených v sociálních vztazích, jichž je účastníkem
- 2V9 uvědomuje si i různorodost interpretací vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k ní jako k možnému zdroji inspirace

Očekávané výstupy – 2. stupeň

žák

- 1V1 vybírá, pojmenovává i samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů a jejich vztahů k vizuálně obrazným vyjádřením zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání; variuje jejich různé vlastnosti k získání originálních výsledků
- 1V2 užívá vizuálně obrazná vyjádření k zachycení nejen vizuálních zkušeností, ale i zkušeností získaných ostatními smysly pohybem, hmatem, sluchem
- 1V3 užívá vizuálně obrazná vyjádření pro zachycení jevů, kvalit a procesů v proměnách, vývoji a vztazích
- 1V4 rozlišuje a interpretuje obsah vizuálně obrazného vyjádření uměleckých projevů současnosti i minulosti; zkoumá jejich účinek na intenzitu svých prožitků jak v jejich celistvosti, tak na úrovni vztahů vizuálně obrazných elementů
- 1V5 k tvorbě vizuálně obrazných vyjádření užívá některých z metod uplatňovaných v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace
- 1V6 vybírá a kombinuje vizuálně obrazné prostředky pro vlastní originální vyjádření a uplatnění své osobitosti; porovnává a hodnotí jejich účinek ve vizuálně obrazných vyjádřeních již existujících, či běžně užívaných
- 1V7 interpretuje vizuálně obrazné vyjádření jak v rovině smyslového působení, tak subjektivního psychologického účinku i sociálně přijímaného (symbolického) obsahu
- 1V8 uvědomuje si na konkrétních příkladech různorodost zdrojů interpretace vizuálně obrazných vyjádření a jejich odlišnou kontextuální podmíněnost
- 1V9 samostatně odhaluje interpretační kontext vlastního i přejatého vizuálně obrazného vyjádření tak, aby byl srozumitelný pro ostatní; porovnává je s dalšími nabízenými kontexty a hodnotí jejich účinnost
- 1V10 má přehled o regionálních autorech

Průřezová témata

V rámci výtvarné výchovy jsou realizovaná tato témata:

1. Osobnostní a sociální výchova

- Rozvoj schopností poznávání (estetické kvality skutečnosti, kulturně historické vnímání, skutečnost a subjekt, zkoumání vlastností obrazotvorných prvků)
- Sebepoznání a sebepojetí (skutečnost a subjekt, estetické představy, prožitky, zkušenosti, poznatky, intuitivně prožitkové vnímání)
- Seberegulace a sebeorganizace – průběžně během každé činnosti
- Psychohygienu
- Kreativita – průběžně (ovládání základních vyjadřovacích prostředků)
- Poznávání lidí (estetické kvality skutečnosti, kulturně historické vnímání, ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazného vyjádření)

- Mezilidské vztahy (ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazného vyjádření)
- Komunikace (ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazného vyjádření)
- Kooperace a kompetice - průběžně
- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti (intuitivně prožitkové vnímání)
- Hodnoty, postoje, praktická etika (kulturně historické vnímání, intuitivně prožitkové vnímání)

2. Výchova demokratického občana

- Občanská společnost a škola (estetické kvality skutečnosti)
- Občan, občanská společnost a stát (estetické kvality skutečnosti – projekt Praha, kulturně historické vnímání)

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá (projekty: Afrika, Žijeme v Evropě, Praha, kulturně historické vnímání, ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazného vyjádření)
- Objevujeme Evropu a svět (projekty: Afrika, Žijeme v Evropě, kulturně historické vnímání, ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazného vyjádření)
- Jsme Evropané (kulturně historické vnímání, ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazného vyjádření)

4. Multikulturní výchova

- Realizuje se zejména v projektech (Afrika + adopce, Žijeme v Evropě), v kulturně historickém vnímání (umění světa)

5. Environmentální výchova

- Průběžně, aktuální využití významných svátků, událostí, projekty Afrika, Žijeme v Evropě, Ekoškola
- Ekosystémy (estetické kvality skutečnosti, skutečnost a subjekt)
- Základní podmínky života (intuitivně prožitkové vnímání)
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí (estetické kvality skutečnosti, hry a experimenty s materiály a nástroji)
- Vztah člověka k prostředí (hry a experimenty s materiály a nástroji, ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazného vyjádření, skutečnost a subjekt)

6. Mediální výchova

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazného vyjádření, intuitivně prožitkové vnímání)
- Tvorba mediálního sdělení (ověřování komunikačních účinků vizuálně obrazného vyjádření – reklama, plakát)

Průřezová témata jsou podrobně rozepsána v části 5- PRŮŘEZOVÁ TÉMATA.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV.